

Němčina pod OS Android

Ing. Miroslav HEROLD, CSc.

Zvětšující se displeje mobilů znamenají, že informace ze slovníkové aplikace nemusí obsahovat pouhý překlad, ale také další doplňující lexikální informace. Dnes se podíváme na německo-český slovník od společnosti Lingea. Jeho anglicko-český sourozenec byl recenzován před časem. Aplikace byla testována na Samsung Galaxy Note GT-N7000, pod Androidem 4.1.2., který není sice nejnovější, ale na mobilech se ještě často vyskytuje.

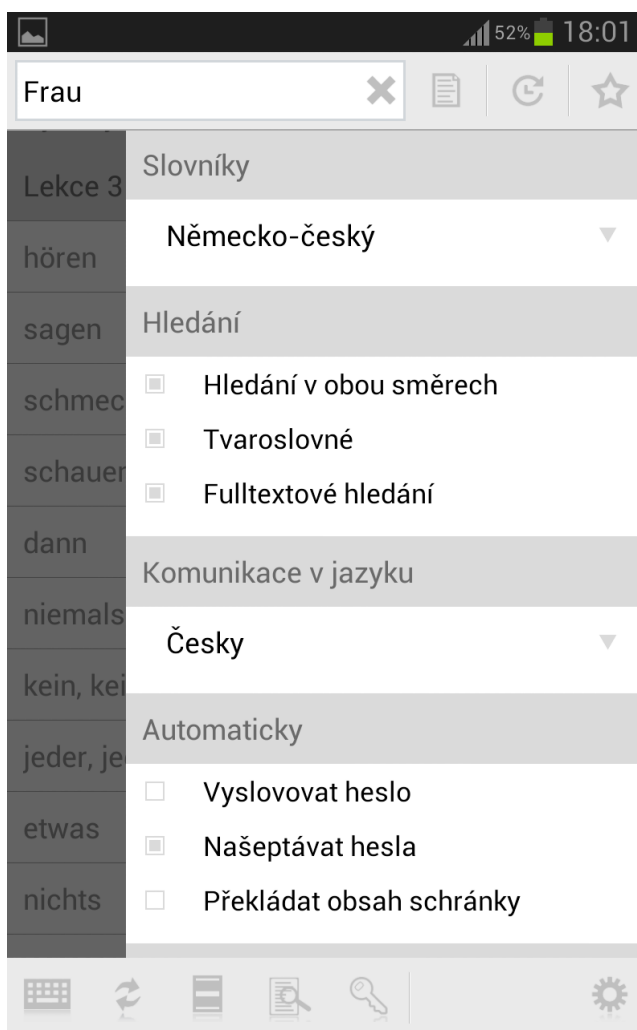
Distribuce je plně v rukách společnosti Google, což znamená určitá specifika. Rozhraní slovníku se stahuje v bezplatné verzi jako Handy Lex 4 Czech na adrese play.google.com. K tomu jsou pro neplatící odběratele k dispozici slovníky pro angličtinu, němčinu, francouzštinu a španělštinu. Rozsah je cca 4000 hesel, což v dnešní době stačí pro základní školu bohatě, pro střední školu už budou cítit mezery. Co dostane platící zákazník za 1185,80 Kč?

Obrázek 1: Velikost databáze recenzovaného slovníku GE-CZ

Rozsah slovníku

K recenzi mi Lingea poskytla (Viz Obr. 1) databázi o rozsahu N-Č 62 000 hesel, významů a se 134 000 překladů, Č-N 53 000 hesel se 109 000 překladů. Je zvláštní, že tento rozsah prezentuje Google slovy: „Slovník obsahuje přes 115 000 pečlivě vybraných hesel a 156 000 významů na obou stranách.“ Pokud tedy čtenář nečte pozorně, nabude dojmu, že nabízený produkt je srovnatelný velikostí databáze buď s N-Č databází Lingea 2001 (120 000 hesel) či dokonce s Lingea Lexiconem5 (137 000 hesel). Je však daleko od pravdy. Zatímco Lingea na titulních obrazkách svých slovníků uvádí počet hesel V JEDNOM SMĚRU – což je při profesionálním užívání informace rozhodující – server Play.Google.cz uvádí hodnotu součtovou, tedy počty hesel v obou směrech. Pro nalákání potenciálního kupujícího to může mít význam, ale v digitálním věku je to klamné. Ano, pro tištěné slovníky, kde každý směr překladu měl určitý počet stránek, součet znamenal dvě knihy a tomu odpovídající počet stránek. V digitální podobě se jedná o strukturovanou databázi, kde k výchozímu termínu se přiřazují specifické odkazy. Velikost databáze nebude tudíž dvojnásobná/součtová.

Obrázek 2: První nastavení aplikace

Funkce, rozhraní

Nejdůležitější výchozí parametry se zapínají na obrazovce Nastavení (viz Obr. 2). Ikonka vpravo dole.

- Má-li uživatel zakoupeno více slovníků, zde má možno jejich přepínání. Pokud koupil jen jeden, přepnutím na jiný jazyk se otevře základní minidatabáze, viz výše, cca 4000 hesel.
- Hledání v obou směrech – doporučeno spíše vynechat, zdržuje totiž při psaní. Víme-li, že budeme hledat v N-Č, vypnutím si zkrátíme dobu, než systém napoví hledané heslo.
- Tvaroslovné hledání - po zapnutí nabízí slovesné heslo v základním tvaru ging = gehen.

Obrázek 3: Funkce tvaroslovného hledání

- Fulltextové vyhledávání – velmi užitečná funkce, při zapnutí automaticky najde výskyty hledaného slova i v jiných heslech. Může být velmi užitečné při vymezení nebezpečných kolokací. (Viz Obr. 4.) Příklad na „sehen“ vyskytující se v dalších 46 heslech.

Obr.4.: Možnosti vyhledání při zapnutém fulltextu

- Volba komunikačního jazyka bude u většiny uživatelů čeština. Jako kuriozitu lze uvést, že vedle základních 4 jazyků (A, N, F, Šp) lze komunikovat s aplikací i v ruštině.
- Automatická výslovnost hledaného hesla – bude spíše pro studenty.
- Našeptávání hesla urychluje zadávání. Při psaní počátečních písmen hesla se v okně nabízí tímto řetězcem začínající slova, z nichž lze vybírat klepnutím.
- Volba Překládat automaticky obsah schránky se může hodit v případě čtení v aplikaci, která dovoluje zadávání do schránky. V kombinaci s COOL Readerem na dotykové obrazovce nefunguje. Funguje dobře s Full Readerem, který zvládá formáty MOBI, PDB nebo EPUB. Spolupracuje také s WPS Office, ale tuto aplikaci budeme sotva používat ke čtení knih. Otevírá totiž pouze TXT/DOC.

Když se rozhodneme, které z nabídnutých více hesel nás zajímá, otevře se hlavní obrazovka (viz Obr. 5) s výslovností a pracovními ovládacími prvky. Výslovnost není u všech hesel, nejčastěji chybí u slov složených, jejich výslovnost lze odvodit z jednotlivých komponent.

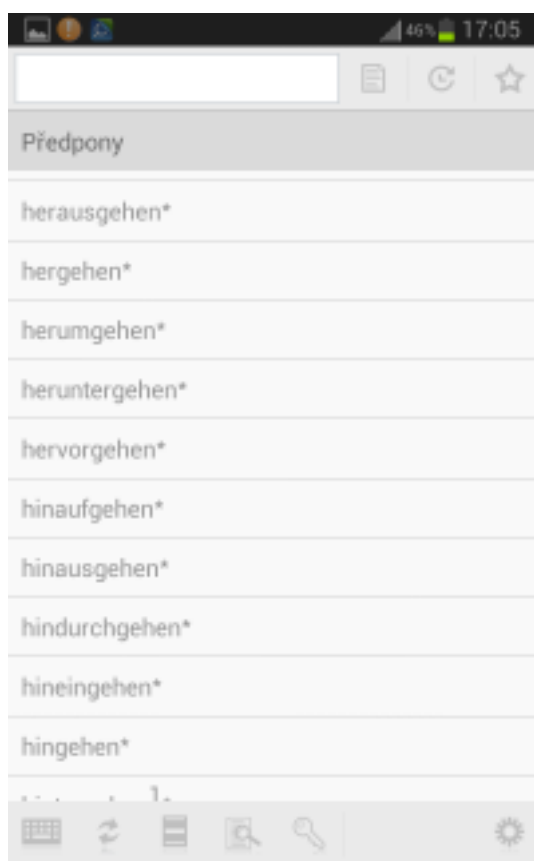

Obr. 5.: Hlavní okno hledaného hesla

Horní pruh obsahuje zleva doprava 3 ikonky: První je přepínač mezi významy zdrojového slova, druhá zobrazuje historii dotazů a třetí umožňuje zařazení hesla mezi oblíbené.

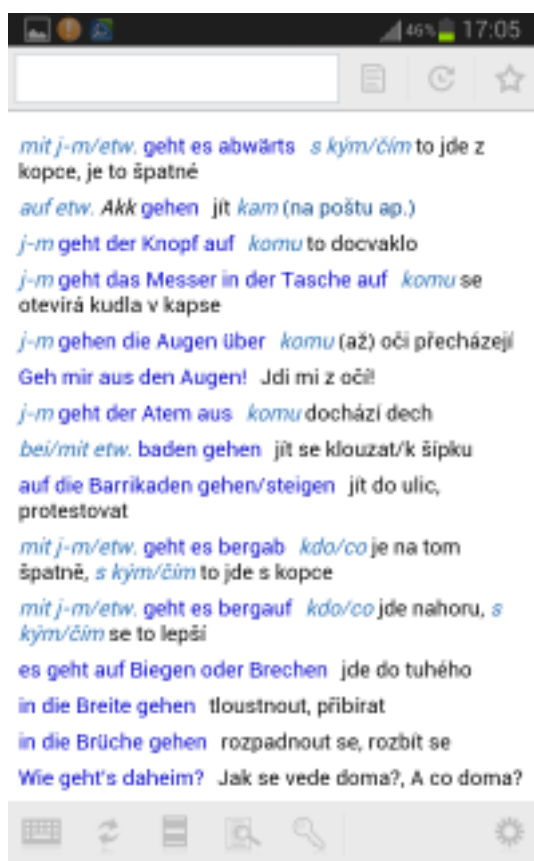
Dolní pruh nabízí nejdůležitější funkce - ikonky: První ikonka zapíná klávesnici, což je u dotykových displejů důležité. Druhá ikonka nabízí zobrazení fulltextového hledání – viz. Obr. 4.

Třetí ikonka nabízí výběr největšího množství informací. Ke slovesům jsou zde složená slova s předponami – viz Obr. 6. Dále zde mohou být slova odvozená. Pro substantiva se nabízí slovní spojení, k některým jsou též k dispozici tematické okruhy, např. ke „Gehen“ se nabízí druhy sportů.

Obr. 6.: Rozšiřující informace k danému heslu

Čtvrtá ikonka vyvolá okno příkladů. Jeho rozsah se odvíjí od četnosti v jazykovém korpusu. Např. u „gehen“ je příkladů až 5 obrazovek po 15 řádcích. Viz Obr. 7.

Obr. 7.: Příklady použití hledaného slova

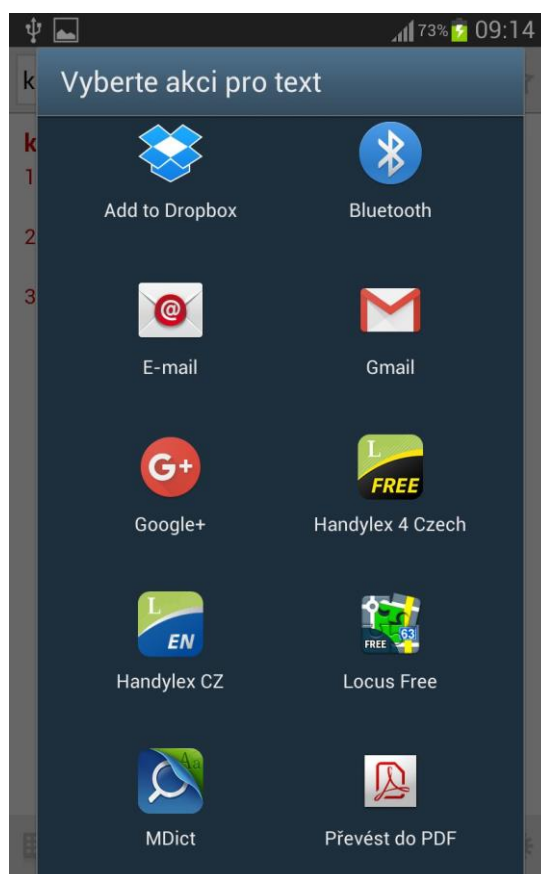
Porovnání se slovníkem pro Windows

Srovnávací databáze = N-Č největší slovník, vydání 2008. Způsob porovnání = na mobilu zadán začátek hesla a porovnávány nabídkové nápovědy s podoknem Okolí v Lexiconu5. Provedeno celkem 10x, v různých místech slovníku.

Výsledek byl překvapivý: podle papírových údajů – Lexicon5 má 137 000 hesel, HandyLex jen 62 000 hesel – by měla na mobilu chybět více než polovina hesel. V rámci testovaného krátkého vzorku však chybělo méně než 40 %. Při tom nejčastěji chyběla hesla složených slov typu „Bettelmönch“ nebo „Stromabnahme“, jejichž překlad lze často podle jednotlivých složek odhadnout.

Poznámky – připomínky

- Pokud chceme přenést nalezený překlad do jiné aplikace, nabízí se dvě možnosti: Funkce Sdílet, která se nabízí po stisknutí a podržení slova v cílovém jazyce. Pro podmnožinu aplikací – viz Obr. 8. – se sdílený řetězec přenesou přímo do místa v dané aplikaci, kde před tím stál kurzor. Funguje např. pro GMAIL, e-mail nebo velmi užitečnou aplikaci MDict. S tou totiž lze v mobilu nosit buď Websterův slovník nebo staženou podmnožinu Wikipedie. Aplikace, které Android podle Obr. 8 nenabídne, nutno otevřít přes tlačítko Domů a teprve pak vložit.

- Obr. 8.: Aplikace, do kterých se obsah schránky vkládá přímo
- Společně s funkcí Sdílet lze také vybrat Najít, tj. v právě otevřeném slovníku, nebo Hledání na webu. Webové hledání závisí na rychlosti připojení, ve většině wi-fi je dosti pomalé, řádově několik vteřin. Mobilní internet nemám, zůstalo nevyzkoušeno.
- Systémové tlačítko ZPĚT – na většině mobilů vpravo dole, někdy jako hardwarové, na jiných značkách na dotykové obrazovce – se chová trochu zvláštně. Jsme-li v některém pomocném okně, vrátí nás na hlavní okno vybraného hesla. ALE, pokud jsme zadali dotaz „gehen“, z nalezených odvozených sloves vybrali „dahingehen“, a chceme se vrátit na základní heslo a vybrat jiné odvozené sloveso, ZPĚT nás vrátí v historii až za výchozí dotaz „gehen“. Daný požadavek je tedy nutno provést přes funkci Historie.
- Aplikace neobsahuje nápovědu, obsluha je intuitivní, chybějící nápověda nepředstavuje podstatnou závadu. Co by neškodilo, je stručná nápověda v bublině, která se u jiných aplikací objeví po podržení určité ikonky. Např. VYJMOUT nebo KOPÍROVAT.

Závěr

Rozsah a způsob podání překladu k zadanému dotazu plně vyhovuje profesionálnímu použití. V současné době je OS Android nasazen převážně na chytrých telefonech a tabletech. Existují již i notebooky, respektive netbooky osazené tímto systémem, ale jejich četnost je spíše ta výjimka,

co potvrzuje pravidlo. Co však vymizelo, jako námitka proti OS Android, že klávesnice je pouze na dotykové obrazovce. Jednak jsou zcela běžně v prodeji tablety s odnímatelnou klávesnicí a jsou také na trhu samostatné externí klávesnice. Klávesnice s rozhraním mikroUSB jsou již za velmi levný peníz. Jedna taková klávesnice vyzkoušena s 5,4" mobilem. Ve WPS aplikaci tak lze v případě nouze skutečně napsat krátký překlad, ale více než 1 A4 je za trest.

Jiný případ jsou klávesnice Bluetooth připojené k tabletu. Na těch se dá již psát celkem slušně, nicméně největší obvyklý tablet má displej 10", a při překladu, byť i krátkém, budeme potřebovat vedle editoru slovník, a nejčastěji také internetový prohlížeč, takže opět spíše nouzové řešení.

Nicméně nejvážnějším omezením profesionálního překladu pod OS Android zůstává skutečnost, že obvyklý CAT software je v současné době jen pod Windows. Jistou šancí do budoucna může být cloudový CAT SW = ABBYY SmartCAT. Zda se zdaří recenze, ukáže budoucnost.

Zůstaneme-li u vyzkoušených postupů, tak nejčastější a také nejvíce přínosný bude HandyLex při tlumočení v místech, kam se s notebookem nevejdeme, či na akcích, kde lze s sebou mít pouze obsah kapes. Poslední eventualitou bude překlad u klienta na jeho počítači, kde je pouze Office či jiný textový editor.

Výrobce/poskytl: LINGEA s.r.o., Vackova 9, 612 00 Brno, tel.: 541 233 160, e-mail: info@lingea.cz, Web: www.lingea.cz

Wordcount = 7661